

– Csinta Samu publicisztikája

Változatlanul érthetetlenül állok ama jelenség előtt, hogy miért övezi ekkora izgalom, de legalábbis fokozott érdeklődés a nemzetközi labdarúgópiac pénzügyi mozgásait. Nem a sportközgazdászokra, a futballszakmában dolgozókra, illetve abból élőkre gondolok ilyenkor, sokkal inkább a mezei olvasóra, tv-nézőre, egyáltalán, hírfogyasztóra. Arra a meghatározhatatlan létszámú tömegre, amelynek tagjai túlnyomó részben képtelenek másként értelmezni a röpködő eurómilliókat, mint Rejtő Jenő zseniális figurája, Vanek úr, aki szerint „Drága Sztovacsek, ekkora pénz csak a számtanpéldában van!”

Ma még nem jártam kocsmában, de minden bizonnyal élénk téma, hogy az idén minden korábbinál több pénzt kerestek a fociban tevékenykedő játékosügynökök. A Nemzetközi Labdarúgó-szövetség nyilvántartása szerint 195 milliárd eurót kasszíroztak a menedzserek, legyenek bár magánszemélyek vagy cuccos szervezetbe tömörülők. Ez a hivatalos adat, annak firtatása pedig, hogy a tényleges-e, már a gonosz spekulációk területére sodorná az embert. Tegyük hozzá, nemkívánatos módon, mert az ilyesmi még inkább elhomályosítja az ember józannak remélt ítélőképességét. Amit azért is nehéz megőrizni, mert a folyamat változatlanul meredek íven kapaszkodik felfelé, a múlt évhez képest 19.3 százalékos a növekedés. Az összeg 80 százalékát az európai topbajnokságokban szereplő olasz, angol, német, portugál, spanyol és francia egyesületek fizették ki, az üzletek több mint 90 százalékában az ügynökök kevesebb mint egymillió dollárhoz jutottak, az átlagos honorárium 10 és 100 ezer dollár között mozgott.

Nem mondom, többnyire megdolgoznak a pénzükért. A hitelesség kedvéért nemrég öröklétre szenderült rövid sportvezetői pályafutásom egyik emlékét idézem. Több órája ültünk a tárgyalóasztal körül, az afrikai országból származó, uniós állampolgársághoz is hozzájutó futballista fázósan húzta fejére kapucnit, pedig volt fűtés, az egyezkedés feszültsége pedig jó néhány pluszfokot is kölcsönzött. A megszerezni óhajtott játékos egy ideje már fel sem nézett a telefonjából, azon tárgyalt hol írásban, hol számunkra érthetetlen afrikai nyelven a világ valamelyik másik pontján lévő ügynökével, s hogy labdarúgásról lehetett szó, azt csak néhány kicsúszott futballszlengből véltük felfedezni. Illetve abból, hogy néha átadta a telefont a mellette üldögélő helyi ügynökének, aki aztán a távolban dolgozó kollégával összefoglalta, merre is kanyarodott a történet az elmúlt órában. Így szereztünk tudomást arról is, hogy menet közben megjelent a képletben a játékos két bátyja is, akik testi fenyítést is kilátásba helyezve igyekeztek tudatosítani az öcskössel, hogy neki a húsztagú családot is el kell tartania, szóval úgy alkudozzon. De még jobb lenne, ha addig fel sem állna az asztaltól, míg ők oda nem érnek sajátos érdekérvényesítő eszköztárukkal. Huszonnégyszer múlt már be is toppannak.

Nem állítom, hogy mindenhol így megy az üzletkötés, de hogy így is megy, arról egyelőre élő tanúként tudok bizonytságot tenni. Keylor Navastól tudhatjuk, olyan is van, amikor anélkül ír alá a futballista, hogy elolvassa a szerződésbe foglaltakat, de ahhoz a Real Madriddal kell tárgyalni, ahová, tegyék a kezüket a szívükre, elég sokan becsszóra is elindulnának.

A felfelé tartó spirál egyelőre töretlennek tetszik, annak ellenére, hogy papírt és szaktudást is szerző közgazdászok szerint gazdasági ciklus végéhez közeledünk, ami a szakirodalom szerint válságot hoz magával. A krízis előszelei a nemzetközi futballban is érződnek, a közönség fizetőképességén, a vállalatok borúlátásán, s a jelek szerint a globális válságra készülő európai piac is óvatosabban költ. Hasonló gazdasági érdekekből fakadóan érezhető változáson átmenő európai labdarúgópiacon talán ezért nem dőlt meg idén a transzfercsúcs sem. A futballbizniszt ugyanakkor részben a folyamatban lévő Brexit kényszeríti várakozó álláspontra, másrészt vélhetően egyre inkább tudatosodik, milyen mértékben „szaladtak el” a pénzek, a klubok igyekeznek fokozatosan visszatérni a realitáshoz.

Most a Real Madrid fizette ki a legtöbbet az ügynököknek, legalábbis a formális logika szerint, a királyi klub ugyanis 177.5 millió eurós veszteséggel zárta az átigazolási idényt. A nagymenők közül a Barcelona, Manchester United, Manchester City, Arsenal, Tottenham, Bayern München könyveiben átlagos, 80–100 millió eurós veszteségnek kell szerepelnie. A korábbi évekkel ellentétben szerénynek mondható a PSG teljesítménye, amely nyereséggel zárta a nyarat: 95 millióért vett, 103-ért adott el játékosokat. Ebben a kategóriában két klub bevétele felettébb kiemelkedő. Az egyik az Atlético Madrid (313.1 millió), azzal együtt is, hogy az egyik legnagyobb európai tehetségnek tartott portugál Joao Félixért valamennyivel többet fizettek a Benficának, mint amennyit kaptak Griezmannért a Barcelonától. A másik a Juventus, amely úgy kasszírozott 201.5 millió eurót, hogy csak olyan futballistáktól vált meg, akik az előző idényben nem voltak a kezdőcsapat tagjai.

Az is egyre nyilvánvalóbb, hogy a sportszergyártókkal kötött megállapodások napjaink futballjának egyik legnagyobb tévhitét hordozzák magukban, miszerint a sztárigazolások ára napok alatt visszajön a mezeladásokból. A klubok ugyanis éves díjat kapnak a sportszergyártóktól, a jelképeket hordozó termékek értékesítésének jövedelméből viszont csak 10–15 százaléknak látnak. Hogy akkor miért nem az egyesületek gyártják a mezeket és zsebelik be a teljes jövedelmet? Mert nem sportszergyártók, egyszerűen nincs pénzük rá, hogy megfelelő elosztó hálózatot építsenek ki, amely révén milliókhoz juttassák el a terméket. Ilyen egyszerű a képlet: klubok versus sportszergyártók, kisvállalkozás kontra multimamut.

Sok egyéb hasonló útvesztő teszi a közember számára átláthatatlanná a világ legegyszerűbb, ezért legszeretettebb játéka, a labdarúgás világát. Amely éppen ezen jellege révén válik vonzóvá, ahová azzal az izgatott kíváncsisággal veti bele magát a szurkoló, mint a kisgyerek a sövények között kialakított játéklabirintusba. A média felületes információi elhitetik vele, hogy beavatott részese ennek a világnak, akárcsak a támadásvezetés, vagy a félpályás letámadás hatékonyságának lelátóról való megítélése. Amihez tudvalevőleg valamennyi drukker jobban ért, mint a mindenkori edző.

Búcsúzóul hadd kanyarodjak vissza a sztorikhoz, demonstrálandó, hogy a játékosügynöki munka sem csak a karcsúsított öltönyökbe bújt, nyelveket beszélő urak – sőt, egyre inkább hölgyek is – domíniuma. És főleg nem kizárólag tízezer euró fölötti összegeknél kezdődik a biznisz. Annak idején hónapokon át menekültem egy meglehetősen kétes egzisztenciáról árulkodó sportöltözékben és illatfelhőben közlekedő alak elől, aki valahányszor elcsípett, a világ legtehetségesebb gyerekeit igyekezett eladni a klubnak. Egyfajta jutalékrendszert is kidolgozott, fejében készen állt a képlet, mennyi ütné a markát a fiatal első profi szerződésének aláírásakor. De addig is jól jönne egy kis előleg, hiszen költségekkel jár a gyerek fejlődésének folyamatos nyomon követése a „szekeres” bajnokságban. Meg a kedves apukával is meg kell inni időnként egy-két sört, mert erős a konkurencia, mások is sündörögnek a kölykök körül. Arról, hogy mástól kapott-e bármilyen juttatást, fogalmam sincs, de ha igen, az összeg aligha szerepel bármilyen hivatalos statisztikában. Merthogy az a bizonyos 195 milliárd könyvelésileg aligha kifogásolható.